

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2022. március 10.*

„Előzetes döntéshozatal – Bevándorlási politika – 2008/115/EK irányelv – Kitoloncolás céljából történő őrizet – A 16. cikk (1) bekezdése – Közvetlen hatály – Különleges idegenrendészeti fogda – Fogalom – Büntetés-végrehajtási intézetben foganatosított őrizet – Feltételek – 18. cikk – Szükséghelyzet – Fogalom – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Hatékony bírósági felülvizsgálat”

A C-519/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Amtsgericht Hannover (hannoveri helyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2020. október 15-én érkezett, 2020. október 12-i határozatával terjesztett elő a

K

ellen,

a **Landkreis Gifhorn**

részvételével folytatott eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, K. Jürimäe, a harmadik tanács elnöke, az ötödik tanács bírójaként eljárva, C. Lycourgos, a negyedik tanács elnöke (előadó), I. Jarukaitis és M. Ilešič bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: D. Dittert egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. szeptember 16-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- K képviseletében P. Fahlbusch és B. Böhlo Rechtsanwältin,
- a német kormány képviseletében J. Möller és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a holland kormány képviselőjében M. K. Bulterman és H. S. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és H. Leupold, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2021. november 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 16. cikke (1) bekezdésének és 18. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a K-val szemben a kitoloncolása érdekében indított eljárás keretében, a hannoveri (Németország) büntetés-végrehajtási intézet langenhageni (Németország) részlegében való őrizetének jogszerűsége tárgyában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/115 irányelv (3), (13) és (16) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:
  - „(3) Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2005. május 4-én elfogadta a »Kitoloncolásról szóló húsz iránymutatást«.
  - [...]
  - (13) A kényszerítő intézkedésekre kifejezetten alkalmazni kell az arányosság és a hatékonyság elvét a felhasznált módszerek és a kitűzött célok vonatkozásában. A kitoloncolások végrehajtására vonatkozóan meg kell határozni bizonyos minimális biztosítékokat, figyelembe véve a harmadik országok kiutasított állampolgárainak két vagy több tagállam területéről történő kitoloncolására szolgáló közös légi járatok szervezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/573/EK tanácsi határozatot [HL 2004. L 261., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 78. o.; helyesbítés: HL 2006. L 236., 36. o.]. A tagállamoknak több lehetőséggel kell rendelkezniük a kitoloncolások ellenőrzésére.
  - [...]
  - (16) A kitoloncolás céljából elrendelt őrizet alkalmazását korlátozni kell, és az arányosság elvét kell rá alkalmazni a felhasznált módszerek és a kitűzött célok vonatkozásában. Az őrizetet kizárólag abban az esetben indokolt, ha az a kiutasítás előkészítését vagy a kitoloncolási eljárás végrehajtását szolgálja, és a kevésbé kényszerítő intézkedések alkalmazása nem bizonyulna elegendőnek.”

4 Ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok – kivéve, ha a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés is hatékonyan alkalmazható, – kizárólag a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából őrizetben tarthatják a kitoloncolási eljárás [helyesen: kiutasítási eljárás] alatt álló harmadik országbeli állampolgárt, különösen, ha:

a) fennáll a szökés veszélye, vagy

b) a harmadik ország érintett állampolgára megghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy kitoloncolási eljárást.

Az őrizetnek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és csak addig tartható fenn, amíg a kitoloncolási intézkedések folynak, és kellő körültekintéssel végrehajtásra kerülnek.”

5 Ezen irányelv 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az őrizetet általában erre szolgáló különleges idegenrendészeti fogdáknak kell végrehajtani. Amennyiben egy tagállam nem tud különleges idegenrendészeti fogdáknak helyet biztosítani, és kénytelen büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezéshez folyamodni, az őrizet alatt álló harmadik országbeli állampolgárokat a többi fogva tartottól elkülönítve kell tartani.

(2) Az őrizet alatt álló harmadik országbeli állampolgároknak – kérésükre – biztosítani kell, hogy megfelelő időn belül kapcsolatba léphessenek a jogi képviselőjükkel, családtagjaikkal és az illetékes konzuli hatóságokkal.

(3) Külön figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott személyek helyzetére. A sürgősségi ellátást és a betegségek alapvető kezelését biztosítani kell.

(4) Az érintett és illetékes nemzeti, nemzetközi és nem kormányzati szervezetek és testületek részére lehetőséget kell biztosítani az (1) bekezdésben említett idegenrendészeti fogdák meglátogatására, amennyiben ezeket ezzel a fejezettel összhangban harmadik országbeli állampolgárok őrizetben tartására használják. Az ilyen látogatások engedélyezés tárgyát képezhetik.

(5) Az őrizetben tartott harmadik országbeli állampolgárokat rendszeresen el kell látni információval, amely ismerteti az intézményben alkalmazott szabályokat, és meghatározza az érintettek jogait és kötelezettségeit. Ebbe beletartozik az őrizetben lévők nemzeti jog szerinti feljogosítása a (4) bekezdésben említett szervezetekkel és testületekkel való kapcsolattartásra.”

6 Az említett irányelv 17. cikke értelmében:

„(1) A kísérő nélküli kiskorúakat és azokat a családokat, amelyekben kiskorúak is vannak csak végső intézkedésként és a lehető legrövidebb ideig lehet őrizetben tartani.

(2) A kitoloncolásra váró családok számára gondoskodni kell a magánéletük megfelelő védelmét biztosító elkülönített elhelyezéséről.

- (3) Az őrizetben tartott kiskorúaknak lehetőséget kell adni a szabadidős tevékenységek végzésére, beleértve a koruknak megfelelő játék- és rekreációs tevékenységeket, és biztosítani kell számukra – tartózkodásuk időtartamának függvényében – az oktatáshoz való hozzáférést.
- (4) A kísérő nélküli kiskorúakat lehetőség szerint olyan intézményekben kell elhelyezni, amelyek személyzete és felszereltsége az említett korosztály szükségleteit figyelembe veszi.
- (5) A kitoloncolásra várók őrizetben tartásának összefüggésében a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsődlegesen figyelembe venni.”
- 7 Ugyanezen irányelv „Szükséghelyzetek” című 18. cikkének szövege a következő:

„(1) Azokban az esetekben, amikor a kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott, súlyos terhet ró valamely tagállam idegenrendészeti fogdáinak kapacitására, illetve közigazgatási vagy igazságügyi alkalmazottaira, akkor ez a tagállam – ameddig a kivételes helyzet fennáll – dönthet úgy, hogy a bírósági felülvizsgálatra a 15. cikk (2) bekezdése harmadik albekezdésében előírtnál hosszabb időtartamot engedélyez, és – a 16. cikk (1) bekezdésében és a 17. cikk (2) bekezdésében előírt körülményektől eltérve – sürgős lépéseket tesz az őrizet körülményeinek tekintetében.

(2) Amikor a tagállam ilyen kivételes intézkedéseket tesz, tájékoztatnia kell a Bizottságot. Amint a kivételes intézkedések alkalmazásának okai megszűnnek, ismét tájékoztatnia kell a Bizottságot.

(3) E cikkben semmi nem értelmezhető úgy, hogy a tagállamok eltérhetnének attól az általános kötelezettségüktől, hogy minden – általános vagy egyedi – megfelelő intézkedést megtegyenek az ebből az irányelvből eredő kötelezettségeik teljesítésének biztosítása érdekében.”

A német jog

- 8 A 2004. július 30-i Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (a külföldieknek az országban való tartózkodásáról, munkavállalásáról és integrációjáról szóló törvény, BGBl. 2008. I, 162. o.) 62a. §-a (1) bekezdésének a 2017. július 29-től 2019. augusztus 20-ig hatályos változata (a továbbiakban: a külföldiek tartózkodásáról szóló törvény) a következőképpen rendelkezik:

„A kitoloncolás céljából elrendelt őrizetet általában különleges idegenrendészeti fogdáknak kell végrehajtani. Amennyiben nincsen különleges idegenrendészeti fogda a szövetségi területen, vagy a külföldi állampolgár jelentős veszélyt jelent harmadik személyek testi épségére és életére vagy jogilag védett, fontos belső biztonsági érdekekre, az őrizet egyéb büntetés-végrehajtási intézetben is végrehajtható; ilyen esetben a kitoloncolásukra váró személyeket el kell különíteni a többi fogvatartottól.”

- 9 A 2019. augusztus 15-i Zweites Gesetz zur besseren Durchsetzung der Ausreisepflicht (a terület elhagyására vonatkozó kötelezettség végrehajtásának javítását célzó második törvény) (BGBl. 2019 I, 1294. o.; a továbbiakban: 2019. augusztus 15-i törvény) 1. cikkének 22. pontja a következőképpen rendelkezik:

„[A külföldiek tartózkodásáról szóló törvény] 62a. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

»A kitoloncolás céljából fogva tartott személyeket el kell különíteni a többi fogvatartottól. Ha egy család több tagját is őrizetben tartják, e személyeket a kitoloncolás céljából fogva tartott többi személytől elkülönülten kell elhelyezni. Biztosítani kell számukra a magánéletük megfelelő védelmét.«”.

10 E törvény 6. §-a a következőképpen rendelkezik:

„[A külföldiek tartózkodásáról szóló törvény] 2022. július 1-jei hatállyal emellett a következőképpen módosul:

[A külföldiek tartózkodásáról szóló törvény] 62a. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

»A kitoloncolás céljából elrendelt őrizetet általában különleges idegenrendészeti fogdáknak kell végrehajtani. Amennyiben nincsen különleges idegenrendészeti fogda a szövetségi területen, vagy a külföldi állampolgár jelentős veszélyt jelent harmadik személyek testi épségére és életére vagy jogilag védett, fontos belső biztonsági érdekekre, az őrizet egyéb büntetés-végrehajtási intézetben is végrehajtható; ilyen esetben a kitoloncolásukra váró személyeket el kell különíteni a többi fogvatartottól. Ha egy család több tagját is őrizetben tartják, a kitoloncolás céljából fogva tartott többi személytől elkülönülten kell őket elhelyezni. Biztosítani kell számukra a magánéletük megfelelő védelmét.«”

11 A 2019. augusztus 15-i törvény 8. §-a értelmében:

„Hatálybalépés

(1) A (2) bekezdés sérelme nélkül a jelen törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 6. cikk 2022. július 1-jén lép hatályba.”

12 A 2019. augusztus 15-i törvény elfogadásához vezető törvénytervezet indokolása többek között a következőket tartalmazta:

„A 62a. § (1) bekezdésének módosítása következtében a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése alapján már nincs szükség arra, hogy a kitoloncolás céljából fogva tartott személyeket ideiglenesen különleges idegenrendészeti fogdáknak helyezzék el. A kitoloncolás céljából elrendelt őrizetre ideiglenesen bármelyik idegenrendészeti fogdában, valamint legfeljebb 500 főig büntetés-végrehajtási intézetekben is sor kerülhet. A kitoloncolás céljából fogva tartott személyeket és a többi fogvatartottat továbbra is külön kell választani. A 62a. § (1) bekezdésének harmadik és negyedik mondatában foglalt, az egyazon család több tagjának elhelyezésére vonatkozó jelenleg hatályos szabály, valamint a 2008/115 irányelv 16. és 17. cikkének követelményei egyébként továbbra is alkalmazandók. Ezenkívül továbbra is elemezni és vizsgálni kell azt a kérdést, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezés a konkrét esetben elfogadható és jogszerű-e, például a valamely kiszolgáltatott csoporthoz tartozó személyek esetében. A [szövetségi tartományok] igazságügyi hatóságai kötelesek legfeljebb 500 férőhelyet biztosítani a kitoloncolás céljából fogva tartott személyek számára annak érdekében, hogy a [szövetségi tartományok] idegenrendészeti fogdáiban a kitoloncolás céljából elrendelt őrizet céljára szolgáló helyek számának előirányzott növekedésére tekintettel körülbelül 1000 idegenrendészeti őrizetre szolgáló férőhely álljon rendelkezésre [...] [...] A 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése szükséghelyzet esetére megteremti annak lehetőségét, hogy a 16. cikk (1) bekezdése szerinti elkülönítési kötelezettségtől, valamint azon követelménytől el lehessen térni, hogy a 17. cikk (2) bekezdésének megfelelően a családok számára gondoskodni kell az elkülönített elhelyezésről. [...] A 18. cikk (1) bekezdésében előírt eltérés lehetősége azzal a

feltétellel alkalmazható, hogy a kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott, súlyos terhet ró valamely tagállam idegenrendészeti fogdáinak kapacitására, illetve közigazgatási vagy igazságügyi alkalmazottaira. Ez a feltétel a Németországi Szövetségi Köztársaság esetében teljesül. Németországban (2019. március 27-én) a teljes szövetségi területen kitoloncolás céljából elrendelt őrizetre körülbelül 487 férőhely áll rendelkezésre. A végrehajtható kiutasítási határozatban kötelezett személyek és a kitoloncolás céljából elrendelt őrizet céljára szolgáló helyek száma közötti egyensúly hiánya miatt egyértelműen túlzott teher hárul e meglévő kapacitásokra. A kapacitások ilyen túlterhelése valójában olyan szűk keresztmetszetet jelent, amely gátolja a végrehajtható kiutasítási határozat végrehajtását. A kitoloncolás céljából történő őrizetre szolgáló meglévő férőhelyeket szövetségi szinten már a lehető leghatékonyabban kihasználják a [szövetségi tartományok] között fennálló kapcsolatok koordinációja révén. Ugyanez igaz a kitoloncolás céljából elrendelt őrizet céljára szolgáló helyek kezelésének a 2017-ben létrehozott Gemeinsame Zentrum zur Unterstützung der Rückkehr [a visszatérést támogató közös központ (ZUR)] által elérni kívánt hatékonyabbá tételére. A ZUR közreműködésével felhasznált férőhelyeknek a szövetségi terület egészén rendelkezésre álló, kitoloncolás céljából történő őrizetre szolgáló helyekhez viszonyított aránya 10%. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy jelentős számban még akkor sem nyújtható be őrizetbe vétel iránti kérelem, ha a feltételek teljesülnek. Egyébként nem volt előre látható, hogy a terhelés meghaladja a kapacitásokat. Mivel az újonnan érkezett [nemzetközi] védelmet kérelmezők száma 2015-ig folyamatosan csökkent, a [szövetségi tartományok] az évek során a kapacitást a kitoloncolás céljából elrendelt őrizet céljára szolgáló férőhelyek számának csökkentésével az akkor alacsonyabb igényekhez igazították. A fennálló helyzet 2015-ben történő megváltozása és a [nemzetközi] védelmet kérelmezők számának drasztikus mértékű növekedése következtében a szövetségi állam és a [szövetségi tartományok] elsődleges kötelezettsége az volt, hogy férőhelyeket hozzanak létre annak érdekében, hogy eleget tegyenek e személyek szükségleteinek. Ez a kötelezettség többek között a [z uniós] jogból, különösen a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvből (HL 2013. L 180., 96. o.), valamint a harmadik országok állampolgárainak, illetve a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvből (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítés: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.), továbbá ezenfelül az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményből ered. Ebben a helyzetben az újonnan érkező személyek ellátása elsőbbséget élvezett az őrizeti kapacitások növelésével szemben, azzal a céllal, hogy egy későbbi időpontban (a menedékjog iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás és a jogorvoslati eljárás eredményes lefolytatását követően) megfeleljenek a 2008/115 irányelv követelményeinek. Az [ezen irányelv] 18. cikk[é]ben előírt, eltérést engedő szabály tárgya és célja ugyanis az, hogy ilyen helyzetben lehetővé tegye a hatóságok számára, hogy elsődlegesen az újonnan érkezők ellátásáról gondoskodjanak anélkül, hogy előre látható módon megsértenék a jövőbeni kötelezettségeket. [...] A kivételes helyzet megszűnését követően [a szövetségi tartományok] haladéktalanul megkezdték az őrizeti kapacitások fejlesztését, és már (2019. március 27-ig) sikerült az őrizeti férőhelyek számát a teljes szövetségi területen 487-re növelni. Tekintettel az építési projektek megvalósításához és az idegenrendészeti fogdák létrehozásához általában szükséges időre, a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetre szolgáló férőhelyek száma még nem éri el teljes mértékben az aktuális igényeket. Figyelembe véve a meghozott intézkedéseket, számítani kell arra, hogy a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetre szolgáló férőhelyek száma 2022. június 30-án megfelel majd az igényeknek. Ezen időpontig a kivételes helyzet fennmarad, következésképpen a 62a. § (1) bekezdését a jelenlegi megszövegezésében ezen időpontig hatályon kívül kell helyezni. A jelenleg alkalmazandó szabályozások akkor fognak ismét hatályba lépni.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 Saját elmondása szerint K pakisztáni állampolgár 2015. október 9-én lépett be a Németországi Szövetségi Köztársaság területére. 2017. május 24-én a menedékjog iránti kérelmét mint nyilvánvalóan megalapozatlant elutasították.
- 14 A vele szemben ezt követően elfogadott, kitoloncolásra vonatkozó figyelmeztetés 2017. június 7. óta végrehajtható.
- 15 2020. augusztus 11-én K-t letartóztatták a Berlin-Brüsszel vonalon közlekedő autóbuszjáraton. Ugyanezen a napon az Amtsgericht Meppen (meppeni helyi bíróság, Németország) elrendelte a 2020. szeptember 25-ig történő, kitoloncolás céljából való őrizetbe vételét, amelyet Hannover büntetés-végrehajtási intézetének langenhageni részlegében foganatosítottak.
- 16 2020. szeptember 24-én a Landkreis Gifhorn (Gifhorn járás, Németország) azt kérte az Amtsgericht Hannovertól (hannoveri helyi bíróság, Németország), hogy rendelje el K őrizetének 2020. november 12-ig történő meghosszabbítását. Kérelmében Gifhorn járás jelezte, hogy K-t továbbra is Hannover büntetés-végrehajtási intézetének langenhageni részlegében kívánták őrizetben tartani.
- 17 Az Amtsgericht Hannover (hannoveri helyi bíróság) a K meghallgatását követően hozott, 2020. szeptember 25-i végzésével elrendelte K-nak az említett részlegben történő, 2020. november 12-ig való őrizetben tartását.
- 18 2020. szeptember 28-án K ugyanezen bíróság előtt keresetet nyújtott be e határozattal szemben, és ezen új eljárás keretében 2020. október 7-én került sor a meghallgatására.
- 19 Először is, a kérdést előterjesztő bíróság, amely úgy véli, hogy K keresetének elbírálására kizárólag a 2020. szeptember 25. és 2020. október 2. közötti őrizetbe vételét illetően rendelkezik hatáskörrel, rámutat arra, hogy a langenhageni részleget 2000 májusában helyezték üzembe, és azt a büntetés-végrehajtási szervezet egyik tisztviselője irányítja. A hannoveri büntetés-végrehajtási intézet, amelyhez e részleget igazgatási szempontból csatolták, összességében körülbelül 600 fogvatartottat képes fogadni, és azt egy igazgató vezeti, aki egyben a langenhageni részleg vezetője is. A hannoveri büntetés-végrehajtási intézet teljes egészében az igazságügyi miniszter felügyelete alatt áll.
- 20 E bíróság azt is hangsúlyozza, hogy a langenhageni részleg kapacitását, amely révén eredetileg akár 171, kitoloncolás céljából őrizetbe vett személyt tudott fogadni, jelentősen csökkentették. Jelenleg 48 személy tartható itt őrizetben kitoloncolás céljából. A létesítmény magas fémhálós kerítéssel van körbekerítve, és azt három közel ugyanakkora, kétszintes és rácsos ablakokkal felszerelt épület, valamint egy másik kisméretű épület és egy gépjármű bejárati zsilip alkotja, amely utóbbit a látogatók és a büntetés-végrehajtási személyzet beléptetésére, valamint a járművek be- és kilépésére használnak.
- 21 E három épület közül az elsőben a kitoloncolás céljából őrizetbe vett harmadik országbeli állampolgár férfiakat helyezik el. A második épület a nők, illetve a nők számától függően a kitoloncolás céljából őrizetbe vett harmadik országbeli állampolgár férfiak befogadására szolgál. Az itt őrizetben tartott személyek naponta fogadhatnak látogatót, több órát a szabadban tartózkodhatnak, továbbá internet-hozzáféréssel és mobiltelefonnal rendelkeznek. A helyiségeket

nem zárják le, és azokban egyetlen személy helyezhető el. Kérelemre ugyanakkor több személy közös elhelyezésére is sor kerülhet ugyanabban a helyiségben. A folyosón közös zuhanyzók és illemhelyek találhatóak, amelyek egész nap szabadon hozzáférhetőek.

- 22 A 2013 óta ideiglenesen zárva lévő harmadik épületet olyan fogvatartottak elhelyezésére használták – legalábbis a 2020. szeptember 25-i határozat elfogadásától 2020. október 2-ig terjedően –, akik három hónapig terjedő, pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés-büntetésüket vagy rövid időtartamú szabadságvesztés-büntetésüket töltötték. A büntetés-végrehajtási intézet gondoskodott a kitoloncolás céljából őrizetbe vett harmadik országbeli állampolgárok és e fogvatartottak elkülönítéséről. Nem volt közvetlen kapcsolat a kitoloncolásra váró harmadik országbeli állampolgárok elhelyezésére szolgáló épületek és a többi fogvatartottat fogadó épületek között.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak afelől, hogy ezen időszak során a langenhageni részleg a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” minősült-e, mivel e részlegben a kitoloncolás céljából őrizetbe vett személyeken kívül más fogvatartottakat is elhelyeztek, és ott a fizikai és szervezeti elkülönítés nem volt biztosított. E részleg épületei ugyanis egymás közvetlen közelében találhatóak, és azok – különösen a büntetés-végrehajtási intézet személyzete számára – kizárólag egy közös belépési területen keresztül érhetőek el.
- 24 Ezenfelül e bíróság rámutat arra, hogy a langenhageni idegenrendészeti részlegnek ugyan saját vezetője van, azonban mind a fogvatartottak, mind pedig a kitoloncolás céljából foganatosított őrizetben lévő személyek esetében ugyanazt a büntetés-végrehajtási személyzetet alkalmazták.
- 25 Másodsor, a kérdést előterjesztő bíróság szerint a külföldiek tartózkodásáról szóló törvény 62a. §-a (1) bekezdésének a 2019. augusztus 15-i törvénnyel történt módosítása, amely 2022. július 1-jéig lehetővé teszi a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének első mondatából eredő azon kötelezettségtől való eltérést, amely szerint a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok őrizetét különleges idegenrendészeti fogdáknak kell végrehajtani, ellentétes az uniós joggal.
- 26 Ugyanis, noha a német jogalkotó az e 16. cikk (1) bekezdésétől való eltérés érdekében kétségtelenül a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szükséghelyzet fennállására hivatkozott, e bíróság hangsúlyozza, hogy függetlenül attól, hogy a 2019. augusztus 15-i törvény elfogadásának időpontjában teljesültek-e az e 18. cikkben előírt feltételek, mindenképpen meg kell állapítani, hogy e feltételek jelenleg már nem teljesülnek. Ugyanis, jóllehet előfordulhat, hogy a Covid19-járvány miatti nagyobb távolságtartás szükségessége súlyos terhet ró a különleges idegenrendészeti fogdákra, e teher nincs összefüggésben a harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy számával, amint azt a 18. cikk (1) bekezdése megköveteli. Egyébiránt a német jogalkotó nem nyújtott tájékoztatást az idegenrendészeti fogdák telítettségéről, és a végrehajtható kiutasítási határozat hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok előrelátható számát sem pontosította, köztük a jogellenesen tartózkodó azon harmadik országbeli állampolgárokét sem, akikkel szemben fennállhatnak az őrizetbe vétel indokai.

- 27 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt arra keresi a választ, hogy magának a nemzeti bíróságnak a kitoloncolás céljából való őrizetbe vétellel kapcsolatos minden egyes eljárásban meg kell-e vizsgálnia az említett 18. cikk értelmében vett szükséghelyzet fennállását, vagy ellenkezőleg, el kell fogadnia a nemzeti jogalkotó megállapítását, anélkül hogy a konkrét esetben saját maga vizsgálatot folytatna.
- 28 Abban az esetben, ha az őrizetbe vételt elrendelő bírónak saját magának kellene meggyőződnie az ugyanezen 18. cikk értelmében vett szükséghelyzet fennállásáról, a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint meg kell vizsgálni, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése kötelezi-e őt arra, hogy mellőzze a 2019. augusztus 15-i törvény alkalmazását, amennyiben nem bizonyított az ilyen szükséghelyzet fennállása.
- 29 Ha e kérdésre igenlő választ kellene adni, azt is meg kellene vizsgálni, hogy önmagában az idegenrendészeti fogdának az igazságszolgáltatási szervezetrendszerbe történt integrációja elegendő-e annak kizárásához, hogy e fogda a 2008/115 irányelv 16. cikke értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” legyen tekinthető, illetve nemleges válasz esetén e „speciális idegenrendészeti fogdának” való minősítést kizárja-e az, hogy az e fogdában található épületek egyikét a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyek fogva tartására használják.
- 30 E körülmények között az Amtsgericht Hannover (hannoveri helyi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a [2008/115] irányelv 18. cikkének (1) és (3) bekezdését –, hogy a kitoloncolás céljából történő őrizetről határozatot hozó nemzeti bíróságnak minden egyes konkrét esetben meg kell vizsgálnia e rendelkezés feltételeit, különösen azt, hogy a kivételes helyzet még fennáll-e, amennyiben a nemzeti jogalkotó a 18. cikk (1) bekezdésére hivatkozva eltér az [ezen irányelv] 16. cikk[ének] (1) bekezdésében foglalt feltételektől?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a [2008/115] irányelv 16. cikkének (1) bekezdését –, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely ideiglenesen – 2022. július 1-jéig – lehetővé teszi a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetben lévő személyek büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezését annak ellenére, hogy a tagállamban különleges idegenrendészeti fogdák állnak rendelkezésre, és a [2008/115] irányelv 18. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szükséghelyzet ezt nem teszi szükségessé?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [2008/115] irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetben lévő személyek fogva tartását szolgáló »különleges idegenrendészeti fogda« már akkor sem áll rendelkezésre, ha:
- a »különleges idegenrendészeti fogda« a fogvatartottak büntetés-végrehajtási intézeteihez hasonlóan közvetetten ugyanannak a kormánytagnak, azaz a Justizministerinnek [igazságügyi miniszter, Németország] az irányítása alá tartozik,
  - a »különleges idegenrendészeti fogda« a büntetés-végrehajtási intézet részlegét képezi, és ezáltal ugyan saját vezetője van, a büntetés-végrehajtási intézet egyik részlegeként azonban a büntetés-végrehajtási intézet vezetése alá van rendelve?

4) A harmadik kérdésre adott nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a [2008/115] irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetben lévő személyeknek »különleges idegenrendészeti fogdában« való elhelyezéséről van szó, amikor idegenrendészeti fogda céljából a büntetés-végrehajtási intézet külön részleget hoz létre, e részleg kerítéssel körülhatárolt, a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetben lévő személyek számára rendelkezésre álló három épülettel ellátott külön területet tart fenn, és e három épület közül egy épületben ideiglenesen kizárólag olyan fogvatartottakat helyeznek el, akik pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés-büntetésüket vagy rövid időtartamú szabadságvesztés-büntetésüket töltik, amelynek során a büntetés-végrehajtási intézet ügyel a kitoloncolás céljából elrendelt őrizetben lévő személyek és a fogvatartottak elkülönítésére, különösképp mindegyik épület saját létesítményekkel (saját ruhatárral, betegszobával, sportteremmel) rendelkezik, és az udvar / kinti terület ugyan mindegyik épületből látható, azonban mindegyik épület esetében a fogvatartottak számára saját, [fémhálós] kerítéssel körbekerített terület van fenntartva, és így az épületek közvetlenül nem kapcsolódnak egymáshoz?”

A Bíróság előtti eljárás

- 31 A 2020. november 18-i határozatával a Bíróság elnöke elrendelte, hogy a jelen ügyet a Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (3) bekezdése alapján soron kívül bírálják el.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A harmadik és a negyedik kérdéstről

- 32 Az elsőként és együttesen vizsgálandó harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a büntetés-végrehajtási intézet olyan különleges részlege, amely egyrészt, bár saját vezetője van, e büntetés-végrehajtási intézet vezetése alá van rendelve és a büntetés-végrehajtási intézetekért felelős miniszter irányítása alá tartozik, és másrészt ahol a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából foganatosított őrizetét hajtják végre saját létesítményekkel rendelkező és e részleg azon többi épületétől elkülönített épületeken belül, ahol a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyeket tartják fogva, az e rendelkezés értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” tekinthető-e.
- 33 E kérdés megválaszolása érdekében először is a 2008/115 irányelv 16. cikke értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogda” fogalmát kell értelmezni. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy sem a 2008/115 irányelv 16. cikke, sem más rendelkezése nem határozza meg, hogy mit kell érteni e fogalom alatt. Ebből következik, hogy e fogalmat az általános nyelvhasználatban elfogadott kifejezések szokásos jelentésének megfelelően kell értelmezni, figyelembe véve azon szöveghelyzetet, amelyben e kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek az említett kifejezések a részét képezik (2020. október 1-jei Staatssecretaris van Financiën [Afrodiziákumokra vonatkozó kedvezményes héamérték], C-331/19, EU:C:2020:786, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 34 E tekintetben először is rá kell mutatni arra, hogy ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdésének első mondata azt az elvet rögzíti, amely szerint a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából elrendelt őrizetét különleges idegenrendészeti fogdáknak kell végrehajtani (2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet, C-18/19, EU:C:2020:511, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 Ebből következik, hogy a különleges idegenrendészeti fogdák rendeltetése e rendelkezés értelmében az, hogy lehetővé tegyék a tagállamok számára azon határozat végrehajtását, amely ezen irányelv 15. cikke alapján elrendeli a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetét, vagyis olyan kényszerítő intézkedést, amely megfosztja az érintettet a mozgásszabadságától, és elkülöníti őt a népesség többi részétől, továbbá arra kötelezi őt, hogy folyamatosan egy korlátozott és zárt területen tartózkodjon (lásd ebben az értelemben: 2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 223. és 225. pont).
- 36 E 16. cikk (1) bekezdésének szövegéből emellett az következik, hogy a különleges idegenrendészeti fogdák különböznek a büntetés-végrehajtási intézetektől, ami azt jelenti, hogy az e fogdáknak foganatosított őrizet feltételeinek bizonyos sajátosságokat kell mutatniuk a szabadságvesztés-büntetések büntetés-végrehajtási intézetekben történő végrehajtásának rendes feltételeihez képest.
- 37 Másodsor, a 2008/115 irányelv 15. cikkének (1) bekezdéséből kifejezetten kitűnik, hogy harmadik országok valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó állampolgárainak őrizete – olyan más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés hiányában, amely hatékonyan alkalmazható – kizárólag akkor igazolható, ha arra ezen állampolgár kiutasításának előkészítése és/vagy a kitoloncolásának végrehajtása céljából kerül sor, különösen ha fennáll a szökés veszélye, vagy az említett állampolgár megghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy a kitoloncolási eljárást. Ennélfogva a tagállamok őrizetbe vétel útján csak abban az esetben folyamodhatnak az érintett személy szabadságától való megfosztásához, ha a kiutasítási határozat kitoloncolás formájában történő végrehajtását az egyes konkrét helyzetek értékelésére tekintettel az érintett személy magatartása veszélyeztetheti (2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 268. és 269. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Ebből következik, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetének – amennyiben azt kitoloncolás céljából rendelik el – csupán az a célja, hogy biztosítsa a kiutasítási eljárás hatékonyságát, és semmilyen büntető célt nem követ, amint arra a főtanácsnok az indítványának 104. pontjában rámutatott.
- 39 Harmadszor, emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/115 irányelv a hatékony visszatérési és hazatelepülési politika megvalósítására irányul az érintett személyek alapvető jogainak és méltóságának teljes mértékű tiszteletben tartása mellett (2021. január 14-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Kísérő nélküli kiskorú kiutasítása] ítélet, C-441/19, EU:C:2021:9, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 E tekintetben hangsúlyozni kell konkrétabban azt, hogy a 2008/115 irányelv hatálya alá tartozó minden őrizetet szigorúan az említett irányelv IV. fejezete rendelkezéseinek keretében kell foganatosítani oly módon, hogy biztosítva legyen egyfelől az arányosság elvének tiszteletben tartása a felhasznált módszerek és a kitűzött célok vonatkozásában, másfelől az érintett harmadik

országbeli állampolgárok alapvető jogainak tiszteletben tartása (2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 274. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 41 Így a 2008/115 irányelv IV. fejezete alapján elfogadott őrizeti intézkedések többek között nem sérthetik az ilyen intézkedések hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok szabadsághoz való, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 6. cikkében biztosított jogát.
- 42 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy mivel a Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én, Rómában aláírt európai egyezményben (a továbbiakban: EJEE) biztosított jogoknak, a Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek ezen egyezményben szerepelnek, mindamellett hogy az uniós jog azoknak kiterjedtebb védelmet nyújthat. A Charta 6. cikkének értelmezéséhez tehát a védelem minimális szintjeként figyelembe kell venni az EJEE 5. cikkét (lásd ebben az értelemben: 2017. március 15-i Al Chodor ítélet, C-528/15, EU:C:2017:213, 37. pont).
- 43 Márpedig az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatával összhangban az EJEE 5. cikkének (1) bekezdése megköveteli, hogy „a fogva tartás helyszíne és feltételei megfelelőek legyenek”, és hogy „kapcsolat álljon fenn az engedélyezett szabadságelvonás indoka és a fogva tartás helye és rendszere között”, figyelembe véve, hogy az ilyen fogva tartás olyan személyekkel szemben is alkalmazható, akik „adott esetben nem követtek el a tartózkodásukhoz kapcsolódón kívüli más jogsértést” (EJEB, 2011. december 13., Kanagaratnam és társai kontra Belgium, ECHR:2011:1213JUD001529709, 84. §; EJEB, 2019. február 28., H. A. és társai kontra Görögország, ECHR:2019:0228JUD001995116, 196. §).
- 44 Negyedszer meg kell állapítani, hogy a 2008/115 irányelv (3) preambulumbekzdése az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által elfogadott „kitoloncolásról szóló iránymutatásokra” hivatkozik. Ezen elvek tizedik pontja szerint a kitoloncolás céljából idegenrendészeti őrizetbe vett harmadik országbeli személyeket „főszabályként a lehető legrövidebb időn belül kifejezetten erre a célra kijelölt olyan létesítményekben kell elhelyezni, amelyek a jogi helyzetükre tekintettel megfelelő tárgyi körülményeket és rezsímet biztosítanak, és amelyek személyzete kellően képzett”.
- 45 A jelen ítélet 34–44. pontjából az következik, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogda” a helyiségeinek olyan elrendezésével és felszereltségével, valamint olyan részletes szervezeti és működési szabályokkal jellemezhető, amelyek alkalmasak arra, hogy az ott őrzött, jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt folyamatosan egy korlátozott és zárt területen való tartózkodásra kényszerítsék, ugyanakkor e kényszert a kitoloncolása hatékony előkészítésének biztosításához feltétlenül szükséges mértékre korlátozzák. Következésképpen az ilyen fogdában alkalmazandó őrizeti feltételeknek a lehető legnagyobb mértékben el kell kerülniük, hogy ezen állampolgár őrizete egy büntetés-végrehajtási intézetben való szabadságelvonáshoz hasonlítson, ami a büntető célzatú fogva tartás jellemzője.
- 46 Ezenkívül ezen őrizeti feltételeket úgy kell kialakítani, hogy mind a Chartában biztosított alapvető jogokat, mind a 2008/115 irányelv 16. cikkének (2)–(5) bekezdésében és 17. cikkében biztosított jogokat tiszteletben tartsák.

- 47 Másodszor, nem képezi vita tárgyát, hogy a Bíróság az EUMSZ 267. cikk keretében nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az uniós szabályokat meghatározott ügyre alkalmazza. A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát az alapügy megoldásához szükséges jogi értékelések elvégzése. Ezzel szemben a Bíróság feladata, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak megadja az e mérlegelés lefolytatásához szükséges valamennyi információt (2019. július 3-i UniCredit Leasing ítélet, C-242/18, EU:C:2019:558, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 Ebből a szempontból meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy valamennyi releváns körülményt figyelembe véve és azok összességének értékelését követően meghatározza, hogy az alapügyben szóban forgó őrizeti helyszín és feltételek összességükben tekintve a 2008/115 irányelv 15. cikke alapján elrendelt őrizet megfelelő helyszínét és feltételeit képezik-e.
- 49 E célból először is pontosítani kell, hogy az e bíróság által elvégzendő átfogó értékelés alapjául szolgáló számos releváns elemet tartalmaz többek között az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által a kitoloncolásra vonatkozóan elfogadott tizedik és tizenegyedik alapelv, amelyekre ezen irányelv (3) preambulumbekzdése utal.
- 50 Másodszor, amint azt a főtanácsnok az indítványának 124. pontjában hangsúlyozta, önmagában az a körülmény, hogy a saját irányítási struktúrával rendelkező őrizeti helyszín igazgatási szempontból olyan hatósághoz kapcsolódik, amely a büntetés-végrehajtási intézetek tekintetében is hatáskörrel rendelkezik, nem elegendő annak kizárásához, hogy e helyszín a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” minősüljön. Az ilyen, tisztán igazgatási jellegű kapcsolat ugyanis e tekintetben főszabály szerint nem releváns. Ez csak akkor lenne másként, ha az őrizet bizonyos feltételeinek alkalmazása egy ilyen kapcsolódással lenne összefüggésben.
- 51 Harmadszor, a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondatával összhangban amennyiben egy tagállam nem tud különleges idegenrendészeti fogdáknak helyet biztosítani a kitoloncolásra váró harmadik országbeli állampolgárok számára, és kénytelen büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezéshez folyamodni, az őrizet alatt álló harmadik országbeli állampolgárokat a többi fogva tartottól elkülönítve kell tartani.
- 52 Következésképpen önmagában az, hogy ugyanazon őrizeti intézményben elkülönítették a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat a többi fogvatartottól, nem elegendő annak megállapításához, hogy ezen intézmény azon része, amelyben ezen állampolgárokat kitoloncolás céljából őrzik, a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” minősül.
- 53 Mindemellett, és feltéve, hogy az ilyen elkülönítés ténylegesen biztosított, valamely létesítmény „különleges idegenrendészeti fogdának” való minősítése ugyanakkor nem zárható ki automatikusan azon az alapon, hogy – mint a jelen ügyben is – az épületegyüttes azon elkülönült része, amelyben a harmadik országbeli állampolgárokat kitoloncolás céljából őrzik, a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyek fogva tartására szolgál.
- 54 Ugyanis, noha az ilyen helyzetet bizonyosan figyelembe kell venni a kérdést előterjesztő bíróság általi vizsgálatban, e bíróságnak a kifejezetten a harmadik országbeli állampolgárok őrizetére szánt helyiségek kialakítására, az őrizet feltételeit meghatározó szabályokra, valamint az ezen őrizet helye szerinti létesítmény személyzetének különleges képesítéseire és feladataira kell különös figyelmet fordítania, és kell meghatároznia, hogy ezen elemek összességére tekintettel az

érintett harmadik országbeli állampolgárokkal szemben alkalmazott kényszer szigorúan a kitoloncolásra szorítkozik-e, és a lehető legnagyobb mértékben elkerüli, hogy az említett őrizet a büntetés-végrehajtási intézetben való, a büntető célzatú fogva tartást jellemző szabadságelvonáshoz hasonlítson.

- 55 Ebből a szempontból az, hogy a kitoloncolásukra váró harmadik országbeli állampolgárok őrizetére – még ha csak analógia útján is – a nemzeti büntetés-végrehajtási szabályok alkalmazandók, jelentős valószínűsítő körülményt képez arra vonatkozóan, hogy az ilyen őrizetre nem a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdában” kerül sor.
- 56 Fordítva, az, hogy a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából foganatosított őrizetét ellátó személyzetnek legalábbis a túlnyomó része, valamint az őrizet helye szerinti létesítmény működtetéséért felelős vezetők az ilyen felügyelettel kapcsolatos speciális képzettséggel rendelkeznek, az ezen intézmény „különleges idegenrendészeti fogdának” való minősítése mellett szóló valószínűsítő körülménynek minősül. Ugyanez vonatkozik arra a körülményre is, hogy az e harmadik országbeli állampolgárokkal közvetlen kapcsolatban álló személyzet kizárólag az őrizetük helye szerinti létesítményhez tartozik, és ezzel egyidejűleg nem tartozik egy olyan fogdához, amely a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyek fogva tartására szolgál.
- 57 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a harmadik és negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a büntetés-végrehajtási intézet olyan különleges részlege, amely egyrészt, bár saját vezetője van, e büntetés-végrehajtási intézet vezetése alá van rendelve és a büntetés-végrehajtási intézetekért felelős miniszter irányítása alá tartozik, és másrészt ahol a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából foganatosított őrizetét hajtják végre saját létesítményekkel rendelkező és e részleg azon többi épületétől elkülönített épületeken belül, ahol a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyeket tartják fogva, az e rendelkezés értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” tekinthető, feltéve, hogy az ezen állampolgárokra alkalmazandó őrizeti feltételek a lehető legnagyobb mértékben elkerülik, hogy ezen őrizet a büntetés-végrehajtási intézeti fogva tartáshoz hasonlítson, és e feltételeket a Chartában és az ezen irányelv 16. cikkének (2)–(5) bekezdésében és 17. cikkében biztosított jogok tiszteletben tartásával alakítják ki.

Az első kérdésről

- 58 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az uniós jogot, és különösen a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) és (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy annak a nemzeti bíróságnak, amely kitoloncolás céljából elrendeli a harmadik országbeli állampolgárok büntetés-végrehajtási intézetben foganatosított őrizetét vagy őrizetének meghosszabbítását, lehetőséggel kell rendelkeznie az e 18. cikkben a tagállamok azon lehetősége tekintetében rögzített feltételek tiszteletben tartásának megvizsgálására, hogy előírják ezen állampolgár őrizetének büntetés-végrehajtási intézetben való végrehajtását.
- 59 Először is rá kell mutatni arra, hogy az őrizet és annak meghosszabbítása hasonló természetű, mivel mindkettő az érintett harmadik országbeli állampolgár szabadságtól való megfosztását eredményezi a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából (lásd ebben az értelemben: 2014. június 5-i Mahdi ítéletet, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 44. pont).

- 60 Másodszor, hangsúlyozni kell, hogy a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy azokban az esetekben, amikor a kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott, súlyos terhet ró valamely tagállam idegenrendészeti fogdáinak kapacitására, akkor ez a tagállam – ameddig a kivételes helyzet fennáll – dönthet úgy, hogy – a 16. cikk (1) bekezdésében és a 17. cikk (2) bekezdésében előírt körülményektől eltérve – sürgős lépéseket tesz a harmadik országbeli állampolgárok őrizete körülményeinek tekintetében. E 18. cikk (3) bekezdése pontosítja továbbá, hogy az említett cikk (1) bekezdésében semmi nem értelmezhető úgy, hogy a tagállamok eltérhetnének attól az általános kötelezettségüktől, hogy minden – általános vagy egyedi – megfelelő intézkedést megtegyenek a 2008/115 irányelvből eredő kötelezettségeik teljesítésének biztosítása érdekében.
- 61 Ebből következik, hogy az olyan szabályozást elfogadó tagállam, mint amely az alapügy tárgyát képezi, ezen irányelv 18. cikkének (1) bekezdése alapján továbbra is köteles tiszteletben tartani az említett irányelv 16. cikkének (1) bekezdésében és 17. cikkének (2) bekezdésében előírtakon kívüli azon szabályokat, amelyek a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok őrizetbe vételét és őrizetének meghosszabbítását szabályozzák.
- 62 Harmadszor, hangsúlyozni kell, hogy mivel a harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételét vagy őrizetének meghosszabbítását elrendelő határozat sérti e személynek a Charta 6. cikkében biztosított szabadsághoz való jogát, az ilyen határozatnak szigorú garanciákat kell tiszteletben tartania, köztük különösen az önkényességgel szembeni védelmet (lásd ebben az értelemben: 2017. március 15-i Al Chodor ítélet, C-528/15, EU:C:2017:213, 40. pont). Márpedig az ilyen védelem magában foglalja többek között azt, hogy az őrizet csak a rá vonatkozó feltételeket és részletes szabályokat meghatározó általános és elvont szabályok tiszteletben tartása mellett rendelhető el vagy hosszabbítható meg.
- 63 Ezenfelül ellentétes lenne a hatékony bírói jogvédelemhez való, a Charta 47. cikkében garantált jog lényeges tartalmával, ha egyetlen bíróság sem vizsgálhatná meg, hogy a 2008/115 irányelv alapján őrizetet elrendelő határozat összhangban áll-e a tagállamok területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számára az uniós jogban biztosított jogokkal és szabadságokkal (lásd ebben az értelemben: 2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 290. pont).
- 64 Ebből következik, hogy amennyiben hatásköreinek gyakorlása keretében a bíróságnak a 2008/115 irányelv 18. cikkét végrehajtó tagállami szabályozás alapján el kell rendelnie egy harmadik országbeli állampolgár kitoloncolás céljából való őrizetének büntetés-végrehajtási intézetben való végrehajtását vagy ezen állampolgár ilyen intézetben való őrizetének meghosszabbítását, e bíróságnak lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy a határozatának meghozatala előtt megvizsgálja az ilyen szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségét, és következésképpen azt, hogy ez a szabályozás összhangban áll-e azzal, amit e 18. cikk megenged (lásd analógia útján: 2021. január 28-i Spetsializirana prokuratura [Jogokról szóló írásbeli tájékoztató] ítélet, C-649/19, EU:C:2021:75, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 65 E célból e bíróságnak minden annak meghatározásához releváns ténybeli és jogi körülményről tudnia kell határozni, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár őrizetének elvén túl indokoltak-e azok az eltérő részletes szabályok, amelyeknek megfelelően ezen őrizetet a 2008/115 irányelv 18. cikke alapján végrehajtják. Az említett bíróságnak így lehetősége kell, hogy legyen mind a büntetés-végrehajtási intézetben foganatosított őrizetet elrendelő

közigazgatási hatóság által szolgáltatott tények és bizonyítékok, mind az érintett harmadik országbeli állampolgár által esetlegesen tett észrevételek figyelembevételére. Ezenkívül, amennyiben e hatóság ezt szükségesnek ítéli, lehetősége kell, hogy legyen bármely más, a határozatához releváns körülmény feltárására. Ebből következően az igazságügyi hatóságnak a felülvizsgálat során gyakorolt hatáskörét semmilyen esetben sem határolják le az érintett közigazgatási hatóság által előadott körülmények (lásd analógia útján: 2014. június 5-i Mahdi ítélet, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 62. pont).

- 66 Végül, ellentétben azzal, amit a német kormány állít, az érintett tagállam azon kötelezettsége, hogy a 2008/115 irányelv 18. cikke (2) bekezdésével összhangban megfelelően tájékoztassa a Bizottságot az e cikk (1) bekezdésében engedélyezett rendkívüli intézkedések igénybevételéről, valamint az ezen intézkedések alkalmazását igazoló okok megszűnéséről, nem alkalmas e következtetés megváltoztatására. Ez az egyszerű értesítési eljárás ugyanis nem egyenértékű az ezen utóbbi rendelkezés alapján elrendelhető őrizeti intézkedések jogszerűségének bírósági felülvizsgálatával.
- 67 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/115 irányelvnek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy annak a nemzeti bíróságnak, amely – hatásköre keretében – kitoloncolás céljából elrendeli a harmadik országbeli állampolgárok büntetés-végrehajtási intézetben foganatosított őrizetét vagy őrizetének meghosszabbítását, lehetőséggel kell rendelkeznie az e 18. cikkben a tagállamok azon lehetősége tekintetében rögzített feltételek tiszteletben tartásának megvizsgálására, hogy előírják ezen állampolgár őrizetének büntetés-végrehajtási intézetben való végrehajtását.

A második kérdésről

- 68 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzeti bíróság figyelmen kívül hagyhatja az olyan tagállami szabályozás alkalmazását, amely ideiglenesen lehetővé teszi, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak a kitoloncolásuk céljából foganatosított őrizetere büntetés-végrehajtási intézetekben, a többi fogvatartottól elkülönítve kerüljön sor, amennyiben azok a feltételek, amelyekhez ezen irányelv 18. cikkének (1) bekezdése egy ilyen szabályozás uniós joggal való összhangját köti, nem vagy már nem teljesülnek.
- 69 Előjáróban rá kell mutatni arra, hogy a tagállamok mind a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondata, mind ezen irányelv 18. cikke értelmében eltérhetnek az ugyanezen irányelv 16. cikke (1) bekezdésének első mondatában foglalt azon elvtől, amely szerint a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt kitoloncolás céljából különleges idegenrendészeti fogdában kell őrizetben tartani (lásd ebben az értelemben: 2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet, C-18/19, EU:C:2020:511, 36. és 39. pont).
- 70 Annak érdekében, hogy választ lehessen adni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre, és függetlenül attól, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozást a 2008/115 irányelv 18. cikke alapján fogadták el, meg kell tehát határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett valamely tagállam nemcsak e 18. cikk, hanem a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondata alapján is eltérhet a kitoloncolás céljából foganatosított őrizeti intézkedés különleges idegenrendészeti fogdában történő végrehajtására vonatkozó kötelezettségtől, mielőtt megvizsgálná, hogy – amennyiben e rendelkezések egyike sem alkalmazható – a tagállami bíróság eltekinthet-e e tagállam azon szabályozásának alkalmazásától,

amely ideiglenesen megengedi a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából történő, büntetés-végrehajtási intézetben foganatosított és a többi fogvatartottól elkülönített fogva tartását.

- 71 Először is, ami a 2008/115 irányelv 18. cikkét illeti, előjáróban hangsúlyozni kell, hogy e rendelkezést megszorítóan kell értelmezni, mivel az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az ezen irányelvben megállapított bizonyos elvektől azokban az esetekben, amikor a kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott, súlyos terhet ró az idegenrendészeti fogdáik kapacitására.
- 72 Márpedig e tekintetben meg kell állapítani, hogy pusztán az, hogy az érintett tagállam területén kivételesen nagy számú, visszatérési kötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgár tartózkodik, nem alkalmas a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételek teljesülésének bizonyítására. Ezen irányelv 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően ugyanis e harmadik országbeli állampolgárok csak egy része helyezhető őrizetbe kiutasítás céljából, és róhat következképpen súlyos és előre nem látható terhet az érintett tagállam különleges idegenrendészeti fogdáinak kapacitására.
- 73 Ennélfogva az, hogy valamely tagállam él a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében számára elismert eltérési lehetőséggel, maga után vonja, hogy e tagállamnak bizonyítani kell tudnia, hogy a kitoloncolási célú őrizetüket elrendelő határozat hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok nagy száma súlyos és előre nem látható terhet ró a tagállam területének egészén található különleges idegenrendészeti fogdák kapacitására.
- 74 E tekintetben először is az érintett tagállam idegenrendészeti fogdáinak kapacitására rótt teher nagyságára vonatkozó konkrét feltételt illetően mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy – amint azt lényegében a főtanácsnok az indítványának 59. pontjában hangsúlyozta – a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése nem azt követeli meg, hogy e különleges idegenrendészeti fogdák kapacitása tartósan és teljesen telített legyen, hanem csupán azt, hogy e kapacitás strukturálisan közel legyen a telítettséghez.
- 75 Az a körülmény, hogy e rendelkezés egyes nyelvi változatai, például a német nyelvi változat, e központok kapacitásának „túlterhelésére” (*Überlastung*) vonatkoznak, nem változtat ezen a megállapításon. Az említett rendelkezés más nyelvi változatai ugyanis a francia (*charge lourde*) és a holland (*zwaar worden belast*) nyelvi változathoz hasonlóan mindössze „súlyos” teherről, vagy pedig a spanyol, az olasz és a litván nyelvi változathoz (*importante, notevole és didelè*) hasonlóan „fontos”, „jelentős”, vagy „nagy” teherről tesznek említést.
- 76 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog valamely szövege egy vagy több nyelvi változatának tisztán szó szerinti értelmezése – a többi nyelvi változat kizárásával – nem élvezhet elsőbbséget, mivel az uniós jogi rendelkezések egységes alkalmazása megköveteli, hogy azokat valamennyi nyelvi változat figyelembevételével értelmezzék. Az uniós szövegek nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (2017. szeptember 27-i Nintendo ítélet, C-24/16 és C-25/16, EU:C:2017:724, 72. pont).
- 77 E tekintetben, amint arra a jelen ítélet 71. pontja rámutatott, a 2008/115 irányelv 18. cikkét kétségkívül szigorúan kell értelmezni, mindazonáltal ezen értelmezésnek összhangban kell állnia az e cikk által elérni kívánt céllal, és nem foszthatja meg azt a hatásától (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i Fastweb ítélet, C-19/13, EU:C:2014:2194, 40. pont). Márpedig

a 2008/115 irányelv bizonyos rendelkezéseitől való eltérés lehetősége, amelyet e 18. cikk biztosít a tagállamok számára annak érdekében, hogy a szükséghelyzet ellenére garantálhassák a kiutasítási eljárás hatékonyságát, igencsak hatástalan lenne, ha egy tagállamot megakadályoznának egy olyan szabályozás elfogadásában, amely bizonyos időszakon keresztül lehetővé teszi a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából történő őrizetének büntetés-végrehajtási intézetben való végrehajtását, pusztán azon az alapon, hogy ezen időszak alatt – még ha csak rövid időre és csupán kis mennyiségben is – a területén található bizonyos különleges idegenrendészeti fogdáknak férőhelyek állnának vagy állhatnának rendelkezésre.

- 78 Következésképpen a tagállam a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadhat olyan szabályozást, amely lehetővé teszi, hogy a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából foganatosított őrizetere büntetés-végrehajtási intézetekben kerüljön sor, még akkor is, ha nem kizárt, hogy azon időszakban, amelynek során e tagállam él e lehetőséggel, ideiglenesen férőhelyek állnak rendelkezésre a területén található bizonyos különleges idegenrendészeti fogdáknak.
- 79 Másodsor, az érintett tagállam idegenrendészeti fogdáinak kapacitására rótt teher előre nem látott jellegére vonatkozó különös feltételt illetően meg kell állapítani, hogy a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) és (2) bekezdésével összhangban az ezen irányelv 16. cikkének (1) bekezdésétől és 17. cikkének (2) bekezdésétől eltérő intézkedések, amelyeket a tagállamok e 18. cikk alapján elfogadhatnak, kivételes jellegű sürgősségi intézkedéseknek minősülnek. Ezenfelül a Bíróság már kimondta, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkét átültető nemzeti jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságoknak főszabály szerint képesnek kell lenniük arra, hogy az őrizetet különleges idegenrendészeti fogdáknak hajtsák végre (lásd ebben az értelemben: 2014. július 17-i Bero és Bouzalmate ítélet, C-473/13 és C-514/13, EU:C:2014:2095, 29. pont).
- 80 Az érintett tagállamnak tehát bizonyítani kell tudnia, hogy az ilyen eltérő intézkedések elfogadásának időpontjában észszerűen nem volt számára felróható, hogy nem látta jobban előre azt a súlyos terhet, amelyet az őrizetbe vételről szóló határozat hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok száma rótt ezen időpontban a tagállam területén található különleges idegenrendészeti fogdákra, vagy legalábbis észszerűen nem volt neki felróható az, hogy ezen időpontban nem fogadott el megfelelő strukturális intézkedéseket e különleges idegenrendészeti fogdák kapacitására rótt ilyen teher enyhítése érdekében.
- 81 Ebből következik, hogy valamely tagállam nem hivatkozhat különösen a 2008/115 irányelv 18. cikkére, ha a különleges idegenrendészeti fogdák kapacitására rótt súlyos teher nem az idegenrendészeti intézkedés hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgárok számának váratlan emelkedéséből ered, hanem azt kizárólag az e különleges idegenrendészeti fogdáknak rendelkezésre álló helyek számának csökkenése vagy a nemzeti hatóságok előrelátásának hiánya okozza.
- 82 Harmadszor, az említett tagállamnak azt is bizonyítani kell tudnia, hogy a jelen ítélet 74. pontja értelmében vett súlyos teher azon időszak teljes egésze során fennáll, amelynek során a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésére támaszkodva el kíván térni az ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdésének első mondatában rögzített elvtől. E 18. cikk (1) bekezdéséből ugyanis kifejezetten kitűnik, hogy az ilyen intézkedések már nem fejthetnek ki joghatásokat, miután az e rendelkezésben leírt szükséghelyzet megszűnt.

- 83 Ezenkívül e tagállamnak a 2008/115 irányelv 18. cikke (1) bekezdésének végrehajtása során végig képesnek kell lennie annak bizonyítására, hogy még nem volt lehetősége arra, hogy a jelen ítélet 80. pontja értelmében vett megfelelő strukturális intézkedéseket fogadjon el az e különleges idegenrendészeti fogdák kapacitására rótt súlyos teher enyhítése érdekében.
- 84 A 2008/115 irányelv 18. cikke ennél fogva feljogosítja a tagállamokat arra, hogy olyan szabályozást tartsanak hatályban, amely ideiglenesen lehetővé teszi, hogy a harmadik országbeli állampolgárokat kitoloncolás céljából büntetés-végrehajtási intézetekben tartsák őrizetben mindaddig, amíg észszerűen el nem várható e tagállamtól, hogy megszüntesse az előre nem látható módon felmerült súlyos terhet, amelyet azon harmadik országbeli állampolgárok kivételesen magas száma ró a tagállam valamennyi különleges idegenrendészeti fogdájának kapacitására, akikkel szemben a kitoloncolási célú őrizetüket elrendelő határozatot hoztak.
- 85 E feltételek tiszteletben tartása szükségessé teheti, hogy az érintett tagállam illetékes hatóságai jogszabály alapján kötelesek legyenek időről időre felülvizsgálni az ilyen szükségéhszelyzet fennállását, legalábbis akkor, ha az e tagállam által a 2008/115 irányelv 18. cikke alapján elfogadott szabályozásnak nem az a célja, hogy csak rövid, adott esetben meghosszabbítható időszakokra fejtsse ki hatásait.
- 86 Negyedszer, emlékeztetni kell arra, hogy – a jelen ítélet 61. pontjában hangsúlyozottak szerint – valamely tagállam a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdése alapján nem foszthatja meg a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt más jogoktól, mint amelyeket ezen irányelv 16. cikkének (1) bekezdése és 17. cikkének (2) bekezdése ismer el számára.
- 87 Márpedig a 2008/115 irányelv – amint azt annak (13) és (16) preambulumbekzdése megerősíti – a kényszerítő intézkedések és különösen az őrizeti intézkedések alkalmazását kifejezetten az arányosság elvének az alkalmazott eszközök és a kitűzött célok tekintetében való tiszteletben tartásától teszi függővé.
- 88 Ebből következik, hogy az e 18. cikket végrehajtó nemzeti szabályozásnak elő kell írnia, hogy a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolás céljából foganatosított, büntetés-végrehajtási intézetben történő őrizete csak azt követően rendelhető el vagy hosszabbítható meg, hogy minden egyes egyedi esetben megvizsgálták egyrészt azt, hogy az adott időpontban nem áll-e rendelkezésre semmilyen szabad férőhely az érintett tagállam valamely különleges idegenrendészeti fogdájában, másrészt pedig, hogy nincs-e lehetőség más, kevésbé kényszerítő intézkedés alkalmazására.
- 89 Ezenkívül az ezen irányelv 18. cikkét alkalmazó tagállamnak ezen irányelv 16. cikke (3) bekezdésének és 17. cikke (3)–(5) bekezdésének megfelelően különös figyelmet kell fordítania az őrizetben tartott kiszolgáltatót személyek, és különösen azon kiskorúak helyzetére, akiknek a mindenek felett álló érdekét elsődleges szempontként kell figyelembe venni.
- 90 Ennél fogva, amint arra a főtanácsnok az indítványának 70. pontjában lényegében rámutatott, a kiszolgáltatót harmadik országbeli állampolgár a 2008/115 irányelv 18. cikke alapján nem tartható kitoloncolás céljából őrizetben valamely büntetés-végrehajtási intézetben, amennyiben az ilyen őrizet összeegyeztethetetlennek bizonyul a kiszolgáltatót helyzetéből eredő különleges szükségletek figyelembevételével.

- 91 Végül az érintett tagállamnak a 2008/115 irányelv 18. cikkében számára elismert lehetőség végrehajtásakor a Chartában, és különösen az annak 6. cikkében elismert jogokat is tiszteletben kell tartania. Ezért a jelen ítélet 41–43. pontjában felidézettekkel összhangban e tagállamnak biztosítania kell, hogy a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából elrendelt és büntetés-végrehajtási intézetben való őrizetének körülményei a lehető legnagyobb mértékben különbözzenek az ott fogva tartott, a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyek fogva tartásának körülményeitől. E tekintetben különösen fontos, hogy az érintett tagállam a lehető legnagyobb mértékben biztosítsa annak elkerülését, hogy ezen állampolgárok kapcsolatba kerüljenek a szabadságvesztés-büntetésre ítélt személyekkel.
- 92 Másodsor, a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondata feljogosítja a tagállamokat arra, hogy kivételesen és a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében kifejezetten felsorolt helyzeteken kívül, a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt kitoloncolás céljából elrendelt őrizetének végrehajtása érdekében büntetés-végrehajtási intézetben helyezték el, feltéve, hogy erre a többi fogvatartottól elkülönítve kerül sor, amennyiben az adott ügy sajátos körülményei folytán az ezen irányelv által követett célokat nem tudják tiszteletben tartani e személyek őrizetének különleges fogdáknak történő biztosítása által (2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet, C-18/19, EU:C:2020:511, 39. pont).
- 93 A Bíróság így kimondta, hogy egy ilyen, megszorítóan értelmezett rendelkezés lehetővé teszi különösen egy jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár kitoloncolás céljából elrendelt őrizetének büntetés-végrehajtási intézetben történő végrehajtását – feltéve, hogy erre a többi fogvatartottól elkülönítve kerül sor – abból az okból, hogy e személy valódi, közvetlen és kellően súlyos fenyegetést jelent, amely a társadalom valamely alapvető érdekére vagy az érintett tagállam belső vagy külső biztonságára hatással van (2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet, C-18/19, EU:C:2020:511, 31. és 48. pont).
- 94 Ugyanígy, a tagállam területén található valamennyi különleges idegenrendészeti fogda kapacitásának olyan teljes, hirtelen és átmeneti telítettsége, amely eltér a 2008/115 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében említett súlyos és előre nem látható tehertől, szintén azt eredményezheti, hogy e tagállam számára lehetetlen a 2008/115 irányelv által követett célok tiszteletben tartása, ugyanakkor gondoskodnia kell arról, hogy a kitoloncolás céljából őrizetben tartott valamennyi harmadik országbeli állampolgárt különleges idegenrendészeti fogdáknak helyezzenek el.
- 95 Ez akkor lenne így, ha a tagállam a különleges idegenrendészeti fogdáinak az előző pontban ismertetett telítettségével nézne szembe, és nyilvánvaló lenne, hogy semmilyen, a visszatérési kötelezettség hatálya alá tartozó, meghatározott harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételénél kevésbé kényszerítő intézkedés nem elegendő az őt érintő kiutasítási eljárás hatékonyságának biztosításához.
- 96 Ilyen esetben meg kell állapítani, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondata főszabály szerint lehetővé teszi, hogy e harmadik országbeli állampolgár őrizetét ideiglenesen büntetés-végrehajtási intézetben, a többi fogvatartottól elkülönítve hajtsák végre.
- 97 Mindezzel együtt, figyelemmel arra, hogy e rendelkezést egyszerre kell megszorítóan, illetve a 2008/115 irányelv 18. cikkének hatályával összeegyeztethető módon értelmezni, a jelen ítélet 95. pontjában említetthez hasonló helyzetben a büntetés-végrehajtási intézetben történő őrizetbe helyezés mindenekelőtt csupán rövid, néhány napot meg nem haladó időtartamra rendelhető el,

- kizárólag annak érdekében, hogy az érintett tagállam sürgősen meghozza az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy az érintett őrizete a lehető legrövidebb időn belül különleges idegenrendészeti fogdában folytatódjon. Ezenkívül az ilyen őrizet ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondata alapján már nem igazolt, ha az érintett tagállam különleges idegenrendészeti fogdáinak telítettsége néhány napot követően is fennmarad, vagy rendszeresen és rövid időközönként ismétlődik.
- 98 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben történő ilyen őrizetnek tiszteletben kell tartania mind a Chartában biztosított alapvető jogokat, mind pedig a 2008/115 irányelv 16. cikkének (2)–(5) bekezdésében és 17. cikkében biztosított jogokat.
- 99 Harmadszor, hangsúlyozni kell, hogy az olyan tagállami szabályozás, amely lehetővé teszi egy harmadik országbeli állampolgár kitoloncolás céljából való őrizetének elrendelését, noha nem teljesülnek azok a feltételek, amelyekhez a 2008/115 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének második mondata és 18. cikkének (1) bekezdése e lehetőséget köti, figyelmen kívül hagyja a kitoloncolás céljából foganatosított őrizeti intézkedés hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárokat az e 16. cikk (1) bekezdéséből eredően megillető azon jogot, hogy az őrizetükre kizárólag különleges idegenrendészeti fogdában kerüljön sor.
- 100 Márpedig egyrészt ezen utóbbi rendelkezés feltétel nélküli és kellően pontos ahhoz, hogy közvetlen hatállyal rendelkezzen (lásd ebben az értelemben: 2011. április 28-i El Dridi ítélet, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 47. pont).
- 101 Másrészt az uniós jog elsőbbségének elve értelmében, amennyiben a nemzeti jogszabályoknak az uniós jog követelményeivel összhangban álló értelmezése nem lehetséges, a nemzeti bíróságnak mint tagállami szervnek – hatásköre keretében – kötelessége, hogy mellőzze a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek ellentétesek az uniós jognak az előtte folyamatban lévő jogvitában közvetlen hatállyal bíró rendelkezésével (2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 139. pont).
- 102 Ebből következik, hogy az előtte folyamatban lévő jogvitában – hatásköre keretében – valamennyi nemzeti bíróságnak meg kell tagadnia a jelen ítélet 99. pontjában említetthez hasonló nemzeti szabályozás alkalmazását, amennyiben nem lehetséges e szabályozásnak az uniós joggal összhangban való értelmezése.
- 103 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a 2008/115 irányelv 16. cikkének az uniós jog elsőbbsége elvével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak figyelmen kívül kell hagynia az olyan tagállami szabályozás alkalmazását, amely ideiglenesen lehetővé teszi, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak a kitoloncolásuk céljából foganatosított őrizetére büntetés-végrehajtási intézetekben, a többi fogvatartottól elkülönítve kerüljön sor, amennyiben azok a feltételek, amelyekhez ezen irányelv 18. cikkének (1) bekezdése és 16. cikke (1) bekezdésének második mondata egy ilyen szabályozás uniós joggal való összhangját köti, nem vagy már nem teljesülnek.

A költségekről

- 104 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a büntetés-végrehajtási intézet olyan különleges részlege, amely egyrészt, bár saját vezetője van, e büntetés-végrehajtási intézet vezetése alá van rendelve és a büntetés-végrehajtási intézetekért felelős miniszter irányítása alá tartozik, és másrészt ahol a harmadik országbeli állampolgárok kitoloncolás céljából foganatosított őrizetét hajtják végre saját létesítményekkel rendelkező és e részleg azon többi épületétől elkülönített épületeken belül, ahol a büntetőjogi felelősséget megállapító határozattal elítélt személyeket tartják fogva, az e rendelkezés értelmében vett „különleges idegenrendészeti fogdának” tekinthető, feltéve, hogy az ezen állampolgárokra alkalmazandó őrizeti feltételek a lehető legnagyobb mértékben elkerülik, hogy ezen őrizet a büntetés-végrehajtási intézeti fogva tartáshoz hasonlítson, és e feltételeket az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az ezen irányelv 16. cikkének (2)–(5) bekezdésében és 17. cikkében biztosított jogok tiszteletben tartásával alakítják ki.
- 2) A 2008/115 irányelvnek az Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy annak a nemzeti bíróságnak, amely – hatásköre keretében – kitoloncolás céljából elrendeli a harmadik országbeli állampolgárok büntetés-végrehajtási intézetben foganatosított őrizetét vagy őrizetének meghosszabbítását, lehetőséggel kell rendelkeznie az e 18. cikkben a tagállamok azon lehetősége tekintetében rögzített feltételek tiszteletben tartásának megvizsgálására, hogy előírják ezen állampolgár őrizetének büntetés-végrehajtási intézetben való végrehajtását.
- 3) A 2008/115 irányelv 16. cikkének az uniós jog elsőbbsége elvével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak figyelmen kívül kell hagynia az olyan tagállami szabályozás alkalmazását, amely ideiglenesen lehetővé teszi, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak a kitoloncolásuk céljából foganatosított őrizetere büntetés-végrehajtási intézetekben, a többi fogvatartotttól elkülönítve kerüljön sor, amennyiben azok a feltételek, amelyekhez ezen irányelv 18. cikkének (1) bekezdése és 16. cikke (1) bekezdésének második mondata egy ilyen szabályozás uniós joggal való összhangját köti, nem vagy már nem teljesülnek.

Aláírások